

**SKAIDRUMAS, ATVIRUMAS IR
ANTI KORUPCIJA SVEIKATOS
PRIEŽIŪROS SISTEMOJE IR VŠĮ
KELMĖS RAJONO PIRMINĖS
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRE**

2022 M. GRUODIS

*Parengė: vyriausioji slaugos administratorė, atsakinga už
korupcijos prevenciją ir kontrolę įstaigoje **Jurgita Blažienė***

SKAIDRUMAS

Skaidrumas yra itin tvirta kovos su korupcija priemonė. Teisė gauti informaciją pagerina valdymą ir padeda padidinti valdžios atskaitomybę. Itin didelės rizikos srityse, pvz., sveikatos priežiūros ir viešųjų pirkimų, greitai ir aktyviai atskleidžiant atitinkamus duomenis aiškiu ir paieškai atlikti pritaikytu formatu galima panaikinti daug korupcijos galimybių ir sudaryti sąlygas didelį finansinį poveikį turinčių sprendimų pilietinei priežiūrai (Europos Komisijos suvestinė, 2017).

Navickienė ir Gutauskas (2019), išskiria du pagrindinius skaidrumo turinio elementus: pirma, *skaidrumas kaip atviras veikimo būdas (viešumas) ir atskaitomybė visuomenei*; antra, *skaidrumas yra kaip aiški ir apibrėžta, atsakinga veikla (tai dažnai pabrėžiama kaip veikla, nukreipta kovojant su korupcija)*.

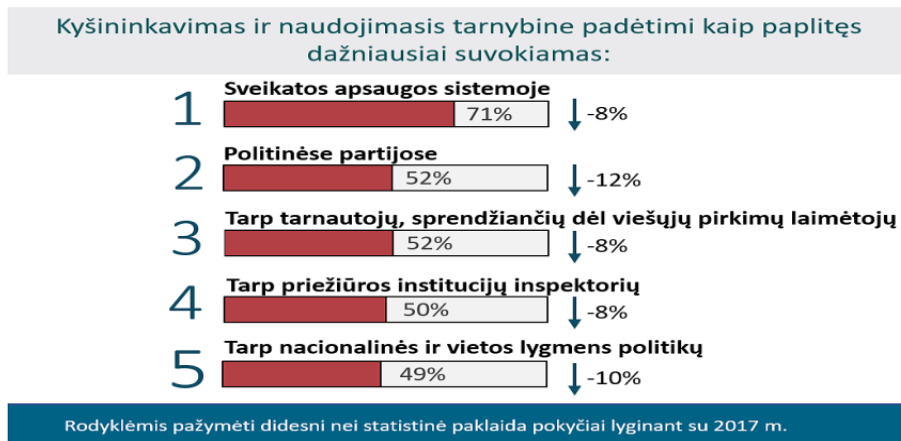
KORUPCIJOS REIŠKINIAI SVEIKATOS SISTEMOJE (I)

Sveikatos priežiūros sektorius laikomas viena iš sričių, itin pažeidžiamų korupcijos dėl didžiulio paslaugų teikėjų ir gavėjų skaičiaus, sunkiai sureguliuojamų ir kontroliuojamų jų tarpusavio santykių, medicinos paslaugų teikėjų diskrecijos pasirinkti gydymo ir sveikatos stiprinimo priemones bei paslaugas, sudėtingo paslaugų teikimo ir priemonių naudojimo kontrolės mechanizmo ar vaistų ir medicinos priemonių (prietaisų) kainodaros (Blažytė ir Grubliauskienė, 2020).

KORUPCIJOS REIŠKINIAI SVEIKATOS SISTEMOJE (II)

2019 m. rugsėjo-lapkričio mėnesiais atlikto tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“ duomenimis, net 60 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad labiausiai korumpuotas Lietuvoje – sveikatos apsaugos sektorius.

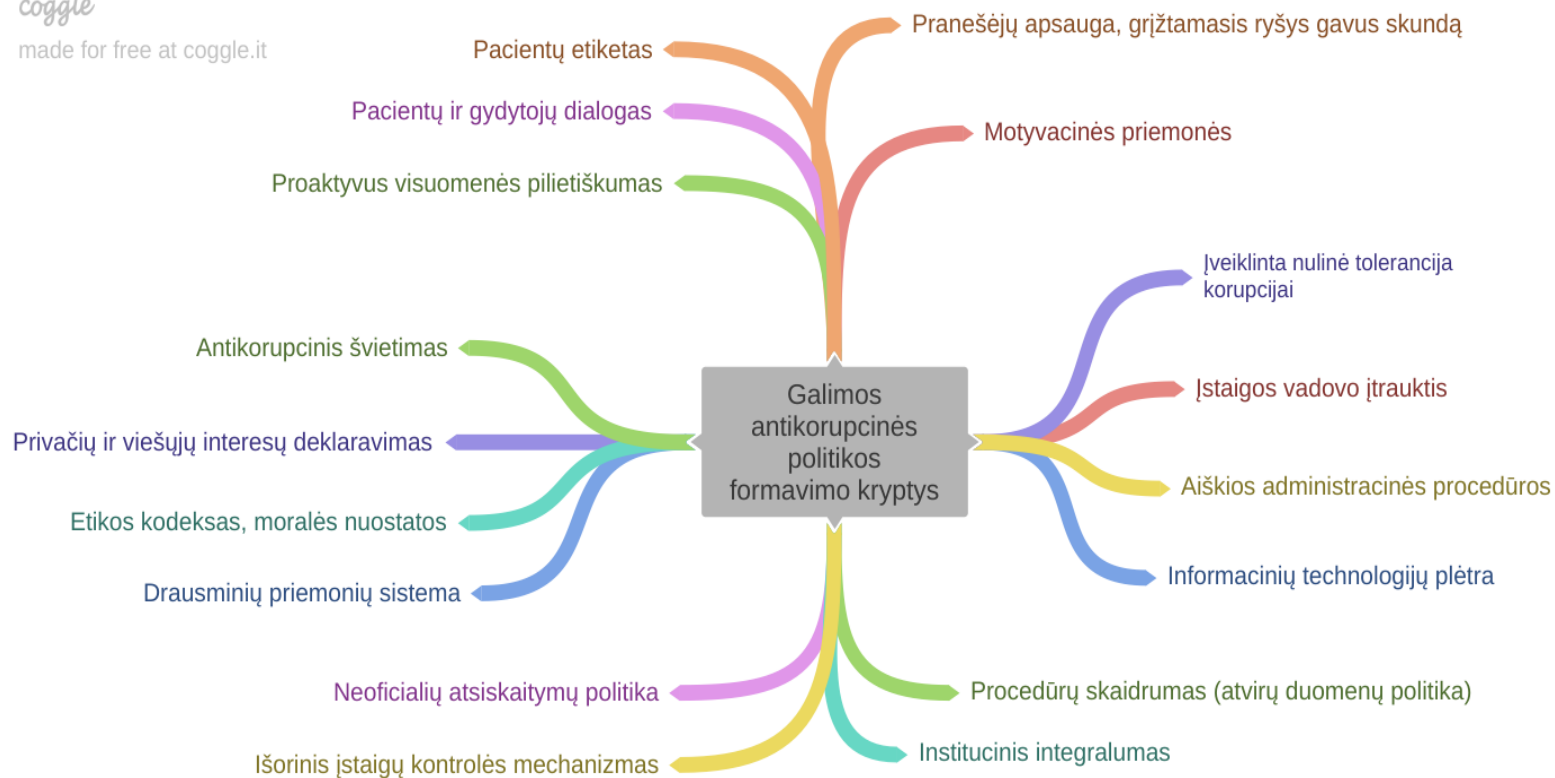
Šaltinis: „Specialus Eurobarometras Nr. 502: Korupcija“ (2020).

GALIMOS ANTIKORUPCINĖS POLITIKOS FORMAVIMO KRYPTYS

coggle

made for free at coggle.it

KORUPCIJOS PREVENCIJOS

Korupcijos prevencijos ABC: ką reikia žinoti?

Korupciją – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitiems. Ši samprata apima korupciją ir viešajame, ir privačiame sektoriuose.

Kas tai?

Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimų pavyzdžiai yra aktyvus ir pasyvus kyšininkavimas, įskaitant naudos kaip paskatos atlikti neteisėtą arba etiką pažeidžiantį veiksma siūlymą, teikimą ir priėmimą arba prašymą. Nauda gali būti suteikiama įvairiomis formomis, pavyzdžiui, dovanomis, paskolomis, mokesčiais, kyšiais, atlygiu („komisiniais“), mokesčių sumažinimu, vizų išdavimu, paslaugomis, rėmimu ir dovanojamu turtu.

Ar tai nusikaltimas?

Korupciniai nusikaltimai yra:
Kyšininkavimas (kyšio ėmimas)
Papirkimas (kyšio davimas)
Prekyba poveikiu
Piktnaudžiavimas
Tarnybos pareigų neatlikimas
Taip pat ir kiti teisės aktų pažeidimai

Ką daryti?

Efektyvi korupcijos prevencija padeda išvengti nusikaltimų. Institucija turi imtis korupcijos prevencijos priemonių:
Tinkamai įvertinti korupcijos rizikas;
Atlikti teisės aktų antikorupcinį vertinimą;
Vykdyti antikorupcinę programą ir jos priemones;
Kreiptis į STT dėl kandidatų reputacijos;
Netoleruoti korupcijos ir pranešti apie žinomus atvejus.

Kaip užtikrinti antikorupcinę aplinką?

Antikorupcinę aplinką viešajame sektoriuje sukurti ir palaikyti padės STT inicijuotas ir kartu su partneriais parengtas Antikorupcinės aplinkos vadovas (AAV). Jame rasite išsamią informaciją apie korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą, teisinį reglamentavimą, praktinius patarimus ir rekomendacijas. AAV galite rasti čia:...

Kur kreiptis susidūrus su korupcija?

Jei kyla klausimų dėl korupcijos, galite kreiptis į asmenį įstaigos viduje, atsakingą už korupcijos prevenciją arba palikdami pranešimą STT (anonimiškumas garantuojamas):
pranesk@stt.lt
24/7 „karštoji linija“ (8 5) 266 3333

KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS VŠĮ KELMĖS RAJONO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRE

VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centre paskirtas asmuo, atsakingas už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą.

Viešinamas VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus kreipimasis

Įstaigos interneto svetainėje skelbiama: įstaigos veiklos ir finansinės ataskaitos, einamųjų metų viešųjų pirkimų planas, informacija apie PSDF lėšomis apmokamų sveikatos priežiūros paslaugų bazinės kainas.

VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centre, viešai matomose vietose platinami lipdukai, plakatai, lankstinukai antikorupcine tematika, sulaikantys pacientus nuo neoficialių mokėjimų medicinos personalui.

Deklaruojami privatūs interesai

Vykdoma vaistų firmų atstovų vizitų kontrolė.

Organizuojami mokymai korupcijos prevencijos klausimais.

Parengta, patvirtinta ir įstaigos interneto svetainėje paskelbta Korupcijos prevencijos VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centre 2020 – 2025 m. programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas.

VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centro interneto svetainėje demonstruojamas STT reklaminis skydelis nurodantis, kur kreiptis susidūrus su korupcinio pobūdžio veika.

Atliekamas įstaigos veiklos sričių vertinimas, siekiant nustatyti korupcijos rizikos veiksnius bei veiklos sritis, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Bendradarbiaujama su STT korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymo klausimais.

NAUDOTA LITERATŪRA

- Būdvytis, G. ir kt. (2018). Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas.
- Blažytė, J., Grubliauskienė, J. (2020). Pacientų antikorupcinis ugdymas sveikatos priežiūros įstaigose.
- Europos komisijos ataskaita (2017).
- Navickienė, Ž., Gutauskas, A. (2019). Skaidrumas ir viešumas versus konfidencialumas: praktinės šių etikos principų realizavimo gairės Lietuvos teisėjų veikloje.
- Specialus Eurobarometras Nr. 502: Korupcija (2020).

AČIŪ UŽ DĒMES!

